

KOMMENTAR

CORONAKRISENS NØDINNOVATIONER OG MELLEMTIDSRUM

Coronakrisens omlægning af arbejds- og privatliv har ikke kun stillet krav om offentlig innovation, forskudt fra organisationer til individer. Den har også kollapsede tid og rum på tværs af private og professionelle virkeligheder, og (u)organiseret os på nye, vilde og grænseoverskridende måder, skriver Mie Plotnikof.

Af MIE PLOTNIKOF

Med coronakrisen og regeringens efterfølgende indgreb blev de 'normale' organiseringer af samfundets velfærdsinstitutioner – daginstitutioner, skoler, uddannelser og andre offentlige arbejdspladser – samt virksomheder sat ud af kraft for en stund. I hvert fald som vi kendte dem. Men det var ikke bare en påtvunget nedlukning af hverdagslivet i offentlige og private organisationer og andre samfundsmæssige kontekster. Det var også startskuddet til en påtvunget omorganisering af alle disse virkeligheder – en slags nødinnovation som følge af et vildt problem (Bryson, Crosby, & Stone; Plotnikof). For selv om mange blev sendt hjem, blev langt fra alle sendt 'i sæk' – i hvert fald ikke i de offentlige organisationer. På trods af undtagelsestilstand og i samfundssindets navn har de offentlige funktioner – fx uddannelse, sagsbehandling,

»Coronakrisens akutte nødinnovationer i form af kreative digitale løsninger på offentlige velfærdsopgaver – fx på universitetet – lægger sig altså i fin forlængelse af den offentlige sektors flirt med tech-innovation.«

Mie Plotnikof

socialrådgivning – nemlig ikke været sat helt i stå, men er snarere forsøgt nytænkt og omlagt i andre, ofte digitale former.

Den 'normale' offentlige arbejdsplads skulle genopfindes af de hjemsendte efter 'det mu-

liges kunst'. Denne akutte, politisk bundne opgave og dens organisatoriske udfordringer blev derved også et individualiseret problem – de enkelte ledere, koordinatore, undervisere, lærere, socialrådgivere har hurtigt måttet give sig i kast med at omlægge og innovere velfærdsopgaven. Hermed kollapsede arbejdets allerede eksisterende tid og rum og dets (mikro-politiske) hverdagsorganiseringer af og gennem aktørernes virke, relationer og identiteter – som ledere, medarbejdere, studerende, partnere, børn – for at sammenvæves på ny (Barad; Sharma). Deraf er der opstået et slags 'mellemtidsrum', hvor privat og professionel tid og rum, praksisser og identiteter er faldet sammen, har viklet sig ind i hinanden og er blevet til på nye (u)organiserede måder og i nye (teknologiske) former.

I coronakrisens mellemtidsrum blev 'nødinnovationen' forskudt fra organisation til individ, og nye professionelle og private virkeligheder måtte genopfindes i de enkelte hjem. Og hvordan blev disse nye (u)orga-

Under coronakrisen skred grænserne mellem det private og det professionelle - særligt for de forældre, der skulle jonglere med hjemmeskole, børnepasning og arbejde på én gang.

niseringer så foldet ud? Hvis vi kigger på uddannelsesorganisationer, er et nærliggende svar digitalisering. Mange omfavnede da også kaldet på digital innovation prompte – selv om arbejdet hermed lå hos den enkelte – understøttet af diverse tech-anbefalinger. Vi har set forskellige digitale hjemmeskoler, onlineundervisning samt kollaborative tech-løsninger poppe op, og vi har selv deltaget i digitaliserede møder, undervisning og sparring fra vores stuer eller kontorer (hvis man er så heldig) med risiko for andre beboere, fx små børn, som ubudne mødedeltagere. I dette nye mellemrum er de kendte organisationer af tid og rum, der sædvanligvis adskiller private og professionelle praksisser, forsvundet, og sociale kategorier og identitetsmarkører som socioøkonomisk klasse, kulturel eller religiøs baggrund og materielle ressourcer sat til skue. Ledere, undervisere og studerende, børn og forældre gik forrest i den (u)organiserede nòdinnovation af det danske uddannelsessystem. Ikke uden bekymringer eller kritik – men med det efterspurte samfundssind.

Drømmen om offentlig innovation samt digitaliseringens potentiale hertil har da også været udtalt før coronakrisen (Flyverbom; Osborne & Brown). Vi har hørt om digitaliserede markedsmekanismer som offentlig innovationskraft gennem New Public Management diskurser – fx i form af online benchmarking, rankings, datatilsyn og faglige kvalitetsoplysninger om offentlige institutioner. Vi har også hørt om teknologiens muligheder for at udvikle netværksdrevet velfærd

i New Public Governance diskurser. Det kan fx være digitale borgerinddragelsesinitiativer og online netværksteknologier. Men i praksis har sådanne digitaliserede udviklinger i det offentlige – og deres (u)organisering af tid og rum – ofte fungeret i samspil med mere velkendte (sam)arbejdsformer, fysiske møder, konfrontationstid og borgerkontakt.

Coronakrisens akutte nòdinnovationer i form af kreative digitale løsninger på offentlige velfærdsopgaver – fx på universitetet – lægger sig altså i fin forlængelse af den offentlige sektors flirt med tech-innovation. Og vi har set mange eksempler på sjove, legende, borgercentrerede digitale nòdinnovationer, som måske kan forskydes fra individualiseret problemløsning til organisationen på sigt. Men sjældent har sådanne innovationer skullet ikke bare supplere, men helt omorganisere, hvad vi genkender som velfærd – herunder uddannelse, rådgivning, vejledning, forskning m.m. Og sjældent har det skullet gå så hurtigt. Selv om det kan være sjovt, spændende, lærerigt at nytænke fag og udforske nye digitale arbejds- og undervisningsformer, så kan det også være personligt udfordrende eller praktisk uoverkommeligt at gøre alt online. Det kan være grænseoverskridende at sidde hjemme (evt. med børn, ældre eller partnere) og føre svære, måske konfliktfyldte samtaler, vejlede, holde møder med samarbejdspartner, undervise eller modtage undervisning i storhold. Det kan også blive ensomt eller endda skamfyldt, fordi en situation som mellemrummet også kan synliggøre forskelle og uligheder – hvem har

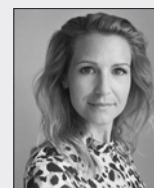
rod i køkkenet, og hvem har flest bøger i bogreolen?

Når vi nòdinnoverer vort virke så akut, risikerer vi at blive både/og, hverken/eller forskere, undervisere, studerende, forældre, børn – og kvaliteten risikerer at blive derefter (Hodges, Moore, Lockee, Trust, & Bond). Derfor fremstår de små, hurtige løsninger i bagklogskabens lys ikke bare som digital omlægning og nytænkning, men som et virvar af forviklede, uorganiserede mellemrum, der intensiverede forskellige, måske modsætningsfulde private og professionelle praksisbetingelser og identiteter hos de involverede aktører. Og derfor kræver de også en langsommelig, kritisk granskning med kvalitetskriterier og etiske implikationer som vigtige evalueringspunkter, før vi høster lavthængende frugter heraf.

Coronakrisen har nòdinnoveret det arbejdsliv og universitet, vi kendte. Nogle hilser det velkomment, andre føler ubehag ved de nye (u)organiseringer og det mellemrum, som vi endnu ikke ved, hvordan vi lægger bag os – men som helst ikke skal blive en ny 'normal'. ■

Referencer:

- Barad, K.: Re(con)figuring Space, Time, and Matter. In: M. DeKoven (Ed.): *Feminist Locations: Global and Local, Theory and Practice* (pp. 75-110). Rutgers University Press, 2001
- Bryson, J. M., Crosby, B. C. & Stone, M. M.: *Designing and Implementing Cross-Sector Collaborations: Needed and Challenging*. *Public Administration Review*: 75(5) 2015, p.647-663.
- Flyverbom, M.: Tech-klumme: Danmark vil så gerne være førende inden for digitalisering. Coronaen har vist os bagsiden af den ambition. *Politiken*, 28. marts 2020
- Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A.: *The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning*. *Educause Review*, 27 March 2020.
- Osborne, S. P., & Brown, L. (Eds.): *Handbook of Innovation in Public Services*. Edward Elgar Publishing Limited, 2013
- Plotnikof, M.: *Negotiating collaborative governance designs: a discursive approach*. *The Innovation Journal*, 20(3), 2015, p.1-20.
- Sharma, S.: *In the Meantime: Temporality and Cultural Politics*. Duke University Press, 2014
- Læs mere:**
- Plotnikof, M. m.fl.: *Tid til velfærd? Tidsorganisering i velfærdsprofessionerne*, Hans Reitzels Forlag, 2019

MIE PLOTNIKOF er lektor i Uddannelsesvidenskab, DPU, Aarhus Universitet. Hun forsker i offentlig styring og organisation inden for uddannelsesfeltet. Hun underviser på Bachelor- og Kandidatuddannelsen i uddannelsesvidenskab samt Masteruddannelsen i uddannelsesledelse på DPU, Aarhus Universitet.